

PEDAGOGIKA VOLNÉHO ČASU

**studijní opora k předmětu
pro studenty kombinované formy studia
oboru Sociální komunikace v neziskovém sektoru**

Doporučený semestr:	druhý
Prerekvizita:	není
Navazující předmět:	není
Ukončení předmětu:	zápočet
Garant předmětu:	PaedDr. Monika Žumárová, Ph.D.

Vysvětlivky k používaným symbolům

Slovo úvodem

K zapamatování - informace důležité a podstatné pro daný tematický blok

Literatura základní a doporučená

Literatura základní - vychází ze základní literatury pro dané téma

Literatura doporučená - určená k prohlubujícímu studiu

Kontrolní otázky a úkoly - umožňují ověřit pochopení problematiky a zapamatování si podstatných a důležitých informací

Požadavky na ukončení předmětu - podmínky pro úspěšné uzavření studia předmětu

Slovo úvodem

Tato studijní opora je vystavěna jako pomůcka k předmětu Pedagogika volného času. Ve výuce studijní disciplíny **PEDAGOGIKA VOLNÉHO ČASU** se studenti seznámí s teoretickými základy pedagogiky volného času - s pojetím volného času v historii a v současnosti, s možnostmi jeho ovlivňování a naplňování, úlohou a vlivem masmédií na trávení volného času a s novými přístupy v pedagogice volného času (výchova zážitkem, sociální asistenti apod.). Zdůrazněna je hodnota volného času v životním způsobu jedince i celé společnosti.

Cílem předmětu je vybavit studenty základními znalostmi z oboru pedagogiky volného času, osvojit základní terminologii a legislativu, orientovat se v oblasti aktivního trávení volného času dětí, mládeže i dospělých.

Tato studijní opora **nenahrazuje studentovi učebnici či studijní text**, přináší mu však základní orientaci v předmětu a v probíraných tématech, odkazuje na literaturu a další zdroje nezbytné při studiu předmětu.

Úvodem ke každému tematickému bloku je stručný popis probírané látky, důležité pojmy, informace či hlavní body k zapamatování, následuje literatura základní (ve které student nalezne probíranou látku) a literatura a další zdroje, které jsou doporučené a slouží k prohloubení učiva. V závěru každého tematického bloku je zařazen soubor otázek a úkolů, které prověří zapamatování si a osvojení důležitých pojmů a informací.

Studijní opora je uzavřena **harmonogramem studia předmětu**.

Po absolvování předmětu

- se student bude orientovat v základních pojmech pedagogiky volného času,
- seznámí se s výchozí literaturou,
- bude schopen orientovat se v platné legislativě,
- bude schopen vyhledávat důležité a podstatné informace v dalších zdrojích informací např. na internetu či v příslušných časopisech,
- bude nahlížet na aktivní trávení volného času jako na možnost nespécifické primární prevence, zejména u dětí a dospívajících.

Obsah studijní opory

1. Pojem volný čas, pojetí pedagogiky volného času u nás i v zahraničí. Funkce, úkoly a cíle výchovy mimo vyučování
2. Nejvýznamnější činitelé a jejich podíl na způsobu trávení volného času
3. Činnosti ve volném čase – zájem, zájmová činnost a zájmová výchova
4. Historický vývoj zařízení, organizací a institucí pro volný čas u nás a v zahraničí, přehled zařízení pro volný čas
5. Nové přístupy v pedagogice volného času – animace, terénní pracovníci, pedagogika zážitku (Outward Bound) apod.
6. Hra a hračka, herní systémy, zásady uvádění her
7. Vliv masmédií ve volném čase na děti, mládež a dospělé
8. Pracovník ve sféře volného času, tábory a zotavovací akce
9. Právo a volný čas, mezinárodní dokumenty vzhledem k volnému času, bezpečnostní a organizační zásady práce s kolektivy dětí a mládeže při volnočasových činnostech
10. Sociální pedagog, typologie pedagoga volného času, rozsah profesionální působnosti

Základní studijní literatura

- HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 1992. 173 s. ISBN 80-7178-927-5.
- HOFBAUER, B. *Zařízení volného času dětí a mládeže*. 1. vyd. Praha: IDM MŠMT ČR, 1992. 70 s.
- KOMINAREC, I. *Úvod do pedagogiky volného času*. 1. vyd. Prešov: Grafotlač Prešov, 2003. 113 s. ISBN 80-968608-5-2.
- NĚMEC, J. a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času (pro doplňující pedagogické studium)*. 1. vyd. Brno: Paido, 2002. 119 s. ISBN 80-7315-012-3.
- SPOUSTA, V. a kol. *Teoretické základy výchovy ve volném čase*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 1994. 183 s. ISBN 80-210-1007-X.
- PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času. (Teorie, praxe a perspektivy VMV a zařízení VČ)*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 232 s. ISBN 80-7178-296-5.
- PŘADKA, M. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 1999. 93 s. ISBN 80-210-2033-4.

SPOUSTA, V. a kol. *Metody a formy výchovy ve volném čase*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 1996. 82 s. ISBN 80-210-1275-7.

VÁŽANSKÝ, V. *Volný čas a pedagogika zážitku*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1992. 64 s. ISBN 80-210-0428-2.

Doporučená studijní literatura a další zdroje

HÁJEK, B.; PÁVKOVÁ, J. *Školní družina*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 154 s. ISBN 80-7178-751-5.

NEUMAN, J. a kol. *Turistika a sporty v přírodě*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-391-9.

Tábory a jiné zotavovací akce. Průvodce jejich přípravou. Praha: IDM MŠMT ČR, 2004. 136 s. ISBN 80-86033-93-7.

KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 215 s. ISBN 978-80-7367-383-3.

Vychovatel. Educatio, 1956-. ISSN 0139-6919.

Vyhláška č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů vyhlášky č. 148/2004 Sb.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Požadavky na ukončení předmětu

Uzavřením studia předmětu je **zkouška**. Podmínky pro úspěšné zakončení předmětu:

1. vypracování **seminární práce** v rozsahu 4–6 stran (písmo Times New Roman, velikost písma 12, řádkování 1,5) na vybrané volnočasové téma,
2. vypracování **recenze** vybrané publikace vztahující se k předmětu,
3. úspěšné vykonání **písemného testu** (hranice úspěšnosti je 60 % z celkového počtu bodů).

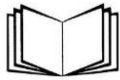
Téma č. 1 Pojem volný čas, pojetí pedagogiky volného času u nás i v zahraničí. Funkce, úkoly a cíle výchovy mimo vyučování

V prvním tematickém bloku se studenti seznámí se základními pojmy vztahujícími se k problematice volného času, s pojetím pedagogiky volného času u nás a v zahraničí. Pozornost bude věnována také funkcím, úkolům a cílům výchovy mimo vyučování.

K zapamatování

- volný čas
- funkce volného času
- pedagogika volného času
- výchova mimo vyučování
- životní styl
- funkce a úkoly výchovy mimo vyučování
- cíle výchovy mimo vyučování

Základní studijní literatura

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 1992. 173 s. ISBN 80-7178-927-5.

NĚMEC, J. a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času (pro doplňující pedagogické studium)*. 1. vyd. Brno: Paido, 2002. 119 s. ISBN 80-7315-012-3.

SPOUSTA, V. a kol. *Teoretické základy výchovy ve volném čase*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 1994. 183 s. ISBN 80-210-1007-X.

PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času. (Teorie, praxe a perspektivy VMV a zařízení VČ)*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 232 s. ISBN 80-7178-296-5.

Doporučená studijní literatura a další zdroje

Vychovatel´. Educatio, 1956-. ISSN 0139-6919.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Definujte volný čas.
2. Graficky znázorněte podíl jednotlivých činností ve Vašem životě a náplň volného času (grafický koláč).
3. Charakterizujte pedagogiku volného času, její vznik, místo v systému věd a vztah k jiným vědním oborům.
4. Definujte hlavní cíle a principy výchovy mimo vyučování.

Téma č. 2 Nejvýznamnější činitelé a jejich podíl na způsobu trávení volného času

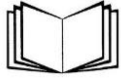
Cílem druhého tematického bloku je definovat a charakterizovat nejvýznamnější činitele vývoje lidského jedince se zřetelem k utváření a způsobu trávení volného času.

K zapamatování

- vývoj jedince
- činitelé vývoje jedince
- rodina
- škola
- vrstevnická skupina
- organizace a instituce
- masmédia

Základní studijní literatura

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 1992. 173 s. ISBN 80-7178-927-5.

KOMINAREC, I. *Úvod do pedagogiky volného času*. 1. vyd. Prešov: Grafotlač Prešov, 2003. 113 s. ISBN 80-968608-5-2.

NĚMEC, J. a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času (pro doplňující pedagogické studium)*. 1. vyd. Brno: Paido, 2002. 119 s. ISBN 80-7315-012-3.

PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času. (Teorie, praxe a perspektivy VMV a zařízení VČ)*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 232 s. ISBN 80-7178-296-5.

Doporučená studijní literatura a další zdroje

Vychovatel´. Educatio, 1956-. ISSN 0139-6919.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Vyjmenujte nejvýznamnější činitele lidského vývoje a stručně charakterizujte jejich míru a charakter vlivu na jedince v oblasti volného času.

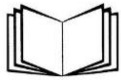
Téma č. 3 Činnosti ve volném čase – zájem, zájmová činnost a zájmová výchova

Ve třetím tematickém bloku se studenti seznámí s pojmy zájem, zájmová činnost a zájmová výchova.

K zapamatování

- zájem
- zájmová činnost
- dělení zájmových činností podle obsahu
- funkce zájmových činností
- zájmová výchova

Základní studijní literatura

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 1992. 173 s. ISBN 80-7178-927-5.

SPOUSTA, V. a kol. *Teoretické základy výchovy ve volném čase*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 1994. 183 s. ISBN 80-210-1007-X.

PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času. (Teorie, praxe a perspektivy VMV a zařízení VČ)*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 232 s. ISBN 80-7178-296-5.

Doporučená studijní literatura a další zdroje

Vychovávatel. Educatio, 1956-. ISSN 0139-6919.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Definujte pojem zájem, zájmová činnost.
2. Vyvodte možnosti bio-psycho-sociálního rozvoje dítěte na vybrané zájmové činnosti.
3. Uvedte příklady společensky nežádoucích zájmů a pokuste se navrhnout možnosti řešení.

Téma č. 4 Historický vývoj zařízení organizací a institucí pro volný čas u nás a v zahraničí, přehled zařízení pro volný čas

Čtvrtý tematický blok obsahuje vývojový pohled na volný čas a vznik volnočasových institucí. Důraz je kladen na přehled nejdůležitějších zařízení v oblasti trávení volného času v současnosti.

K zapamatování

- „chléb a hry“ v antické společnosti
- první známé hry v Olympii
- Jean-Jacques Rousseau
- Johann Henrich Pestalozzi
- Don Giovanni Bosco
- YMCA, YWCA
- Česká tělocvičná jednota Sokol pražský
- Křesťanská sportovní organizace Orel
- Skauting
- Junák
- Pionýr
- středisko volného času
- školní družina
- školní klub
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
- instituce a organizace pro volný čas

Základní studijní literatura

HOFBAUER, B. *Zařízení volného času dětí a mládeže*. 1. vyd. Praha: IDM MŠMT ČR, 1992. 70 s.

NĚMEC, J. a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času (pro doplňující pedagogické studium)*. 1. vyd. Brno: Paido, 2002. 119 s. ISBN 80-7315-012-3.

PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času. (Teorie, praxe a perspektivy VMV a zařízení VČ)*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 232 s. ISBN 80-7178-296-5.

PŘADKA, M. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 1999. 93 s. ISBN 80-210-2033-4.

Doporučená studijní literatura a další zdroje

HÁJEK, B.; PÁVKOVÁ, J. *Školní družina*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 154 s. ISBN 80-7178-751-5.

NEUMAN, J. a kol. *Turistika a sporty v přírodě*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-391-9.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Kontrolní otázky a úkoly

1. Uvedte některé organizace v oblasti trávení volného času, které vznikly v 19. – 20. století.
2. Charakterizujte organizace a instituce v oblasti trávení volného času na našem území od počátku 20. století do roku 1989.
3. Vyhledejte ve školském zákoně přehled zařízení v oblasti trávení volného času.
4. Která zařízení poskytují nabídku pro volný čas dětí a mládeže?
5. Charakterizujte činnost – školní družina a školní klub, domov mládeže, dům dětí a mládeže.
6. Charakterizujte náplň středisek pro volný čas dětí a mládeže.
7. Vyhledejte na internetu nízkoprahové zařízení pro děti a mládež v místě Vašeho bydliště, charakterizujte náplň jeho činnosti.

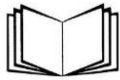
Téma č. 5 Nové přístupy v pedagogice volného času – animace, terénní pracovníci, pedagogika zážitku (Outward Bound) apod.

Téma č. 5 charakterizuje znaky nových forem práce ve volném čase, podává základní informace o nových přístupech v pedagogice volného času - animace, streetwork, výchova zážitkem, muzeopedagogika.

K zapamatování

- animace
- komunitní práce
- výchova zážitkem
- Kurt Hahn
- zážitek, prožitek (znaky)
- cíle výchovy zážitkem
- zásady aktivit výchovy zážitkem
- Outward Bound
- Prázdninové školy Lipnice
- streetwork
- muzeopedagogika

Základní studijní literatura

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 1992. 173 s. ISBN 80-7178-927-5.

NĚMEC, J. a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času (pro doplňující pedagogické studium)*. 1. vyd. Brno: Paido, 2002. 119 s. ISBN 80-7315-012-3.

PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času. (Teorie, praxe a perspektivy VMV a zařízení VČ)*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 232 s. ISBN 80-7178-296-5.

VÁŽANSKÝ, V. *Volný čas a pedagogika zážitku*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1992. 64 s. ISBN 80-210-0428-2.

Doporučená studijní literatura a další zdroje

Vychovatel´. Educatio, 1956-. ISSN 0139-6919.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Charakterizujte znaky nových forem práce ve volném čase.
2. Definujte pojem animace a uveďte jeho vztah ke komunitní práci.
3. Jaký význam má zážitková pedagogika ve výchově?
4. Vyhledejte na internetu některý ze zážitkových kurzů pro dospělé v České republice, popište.
5. Jaké formy práce a typy činnosti vykonává streetworker?

Téma č. 6 Hra a hračka, herní systémy, zásady uvádění her

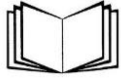
V šestém tematickém bloku se studenti seznámí s definicí hry, významem, dělením, přípravou a organizací her. Součástí bude i základní vhled do problematiky herních systémů.

K zapamatování

- hra
- funkce her
- dělení her
- hračka
- požadavky na hračku
- herní systémy
- zásady přípravy a organizace her

Základní studijní literatura

NĚMEC, J. a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času (pro doplňující pedagogické studium)*. 1. vyd. Brno: Paido, 2002. 119 s. ISBN 80-7315-012-3.

PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času. (Teorie, praxe a perspektivy VMV a zařízení VČ)*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 232 s. ISBN 80-7178-296-5.

Doporučená studijní literatura a další zdroje

Vychovatel . Educatio, 1956-. ISSN 0139-6919.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Zhodnoťte, jak hra může rozvíjet jednotlivé poznávací procesy.
2. Uveďte příklady her a hraček, které jsou typické pro předškolní, mladší, střední a starší školní věk.
3. Uveďte charakteristické znaky her v období dospívání a v dospělosti.
4. Vyjmenujte hlavní zásady přípravy a organizování her.

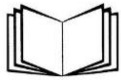
Téma č. 7 Vliv masmédií ve volném čase na děti, mládež a dospělé

V tomto tematickém bloku se studenti seznámí s pojmem masmédia, masová kultura, masmediální kultura, s druhy a funkcemi masmédií. Pozornost bude věnována masmédiím jako významnému činiteli v oblasti trávení a utváření volného času především dětí a mládeže. Zmíněny budou negativní komunikační praktiky - kyberšikana, kybergrooming a kyberstalking.

K zapamatování

- masmédia
- masa
- tištěná masmédia
- elektronická masmédia
- internet
- funkce masmédií
- kyberšikana
- kybergrooming
- kyberstalking

Základní studijní literatura

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 1992. 173 s. ISBN 80-7178-927-5.

NĚMEC, J. a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času (pro doplňující pedagogické studium)*. 1. vyd. Brno: Paido, 2002. 119 s. ISBN 80-7315-012-3.

Doporučená studijní literatura a další zdroje

KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 215 s. ISBN 978-80-7367-383-3.

Vychovávatel. Educatio, 1956-. ISSN 0139-6919.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Vyjmenujte a charakterizujte funkce masmédií.
2. Uveďte možnosti využití masmédií ve vyučování.
3. Charakterizujte možné negativní vlivy masmédií na oblast trávení volného času dětí a mládeže.
4. Vyhledejte internetové stránky zabývající se bezpečným užíváním masmédií.
5. Pokuste se navrhnout možnosti prevence negativních komunikačních praktik (kyberšikana, kybergrooming apod.).

Téma č. 8 Pracovník ve sféře volného času, tábory a zotavovací akce

V tomto tematickém bloku se studenti seznámí se specifickým místem pro výchovné působení – s problematikou zotavovacích akcí, zejména dětských táborů. Pozornost bude věnována zejména pracovníkům v táboře a požadavkům na zotavovací akce.

K zapamatování

- zotavovací akce
- funkce zotavovacích akcí
- dělení zotavovacích akcí
- letní dětský tábor
- pracovníci tábora
- výběr a zajištění tábořiště
- účastníci tábora
- denní režim tábora, program
- dokumentace tábora

Základní studijní literatura

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 1992. 173 s. ISBN 80-7178-927-5.

PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času. (Teorie, praxe a perspektivy VMV a zařízení VČ)*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 232 s. ISBN 80-7178-296-5.

SPOUSTA, V. a kol. *Metody a formy výchovy ve volném čase*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 1996. 82 s. ISBN 80-210-1275-7.

Doporučená studijní literatura a další zdroje

NEUMAN, J. a kol. *Turistika a sporty v přírodě*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-391-9.

Tábory a jiné zotavovací akce. Průvodce jejich přípravou. Praha: IDM MŠMT ČR, 2004. 136 s. ISBN 80-86033-93-7.

Vyhláška č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů vyhlášky č. 148/2004 Sb.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Vyhledejte legislativu upravující pořádání zotavovacích akcí.
2. V platné legislativě vyhledejte definici a dělení zotavovací akce.
3. Charakterizujte hlavní zásady organizace dětského tábora.

Téma č. 9 Právo a volný čas, mezinárodní dokumenty vzhledem k volnému času, bezpečnostní a organizační zásady práce s kolektivy dětí a mládeže při volnočasových činnostech

Předposlední tematický okruh nastiňuje základní legislativu upravující širokou oblast volného času včetně mezinárodních dokumentů. Pozornost je věnována zejména legislativě upravující bezpečnostní a organizační zásady práce s kolektivy dětí a mládeže při volnočasových aktivitách.

K zapamatování

- vztah práva k volnému času
- Listina základních práv a svobod
- Úmluva o právech dítěte
- právní zodpovědnost
- zodpovědnost za škodu
- bezpečnost práce s kolektivou
- vyhláška o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti

Základní studijní literatura

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 1992. 173 s. ISBN 80-7178-927-5.

PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času. (Teorie, praxe a perspektivy VMV a zařízení VČ)*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 232 s. ISBN 80-7178-296-5.

Doporučená studijní literatura a další zdroje

HÁJEK, B.; PÁVKOVÁ, J. *Školní družina*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 154 s. ISBN 80-7178-751-5.

NEUMAN, J. a kol. *Turistika a sporty v přírodě*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-391-9.

Tábory a jiné zotavovací akce. Průvodce jejich přípravou. Praha: IDM MŠMT ČR, 2004. 136 s. ISBN 80-86033-93-7.

Vyhláška č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů vyhlášky č. 148/2004 Sb.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Pokuste se zpracovat přehled nejdůležitějších legislativních norem upravujících oblast trávení volného času dětí a mládeže v České republice.

Téma č. 10 Sociální pedagog, typologie pedagoga volného času, rozsah profesionální působnosti

Poslední tematický okruh charakterizuje profesi sociálního pedagoga a pedagoga volného času, definuje pracovní činnosti a kompetence, přípravu a možnosti uplatnění pedagoga volného času. Upozorňuje na negativní rizika práce pomáhajících profesí.

K zapamatování

- sociální pedagog
- pedagog volného času
- pracovní činnosti pedagoga volného času
- kompetence pedagoga volného času
- syndrom vyhoření (burnout syndrom)

Základní studijní literatura

NĚMEC, J. a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času (pro doplňující pedagogické studium)*. 1. vyd. Brno: Paido, 2002. 119 s. ISBN 80-7315-012-3.

PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času. (Teorie, praxe a perspektivy VMV a zařízení VČ)*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 232 s. ISBN 80-7178-296-5.

Doporučená studijní literatura a další zdroje

KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 215 s. ISBN 978-80-7367-383-3.

Vychovatel. Educatio, 1956-. ISSN 0139-6919.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Definujte náplň práce sociálního pedagoga a pedagoga volného času.
2. Uveďte požadavky na kompetence pedagoga volného času.
3. Zamyslete se nad možnostmi uplatnění pedagoga volného času.
4. Charakterizujte protektivní faktory, které pomáhají předcházet vzniku syndromu vyhoření.

Harmonogram studia předmětu

PREZENČNÍ ČÁST
konaná výuka

NEPREZENČNÍ ČÁST
samostatná práce

-----
1. blok výuky: 5 hodin

- Vymezení vstupních témat 1 - 4
- Vyjasnění terminologie
- Seznámení se s hlavní studijní literaturou a dalšími zdroji
- Seznámení se s požadavky na ukončení předmětu

-
- Studium literatury
  - Samostatné studium tématu č. 5 (Nové přístupy v pedagogice volného času) a tématu č. 6 (Hra a hračka, herní systémy, zásady uvádění her)
  - Promyšlení tématu seminární práce
  - Vyhledání publikace pro vypracování recenze

-----
2. Blok výuky: 5 hodin

- Vymezení pokračujících témat 7 - 9
- Ujasnění koncepce seminární práce

-
- Vypracování seminární práce
  - Vypracování recenze vybrané publikace
  - Samostatné vypracování tématu č. 10 (Sociální pedagog, typologie pedagoga volného času, rozsah profesionální působnosti)
  - Příprava na písemný test
-